

doyggja - fær teir at halda á. Niels er bebbæddur, meðan formaðurin »var annar maður - á honum kundi einki síggjast«. Beinta gerst hugtikin av honum, og hugsar fyrri sær sjálvari, at soleiðis hevði Kristjan verið, um hann var á lívi. Meðan ódnin leikar í, hvørur hon inn í egnar tankar og hugsar um stød, har »har hin lætta, kurteisliga menuettin varð dansað«. Tá ið harra Pál í illveðrinum stríðir seg um Kirkjubøreyn er tað menuettin frá fransavítjanini, sum melur í høvðinum á honum.

Tá ið Beinta seinni skal við Peter Arrheboe úr Havnini til Vágarnar, er aftur vánaligt veður, men hann er ikki bangin: »teir ivaðust í at venda aftur, men harra Peter bað teir bara halda fram - teir høvdu prest innabórða«. Beinta samanber Niels Aagaard og Peter Arrheboe, og niðurstøðan er: »Jú, hetta var annar maður«. Harra Peter er soleiðis nógv stinnari - bæði so og so - enn harra Pál í »Barbaru«.

Á vígvøllum fyrri Mallebrok

Í »Barbaru« sigur Elin Katrina við hokjunum, »at eingin var ímóti Mallabrokk, sum livdi, tá ið hon var ung. Fútin kallaði hann Marlborough«. (Tann seinasta setningin hevur Christian Matras sjálvur lagt aftrat!) Spælbóðir og dreymur Beintu, Kristjan, doyri »undir merki Marlboroughs hertuga«. Mallebrok var nógv umrøddur í Føroyum, so hetta kan vera tilvild, men um somu tíð vísir tað, hvar bókurnar eru settar í tíð. »Barbara« fer fram aftan á Marlborough, meðan »Beinta« fer fram um somu tíð sum søgnin og á døgum Marlboroughs.

Beinta fær sum barn í heilum koyrilin frá mammuni, og um Barbaru sigur Súsanna:

»Tað bótir einki at tykta hana [...] Mamma hennara hevur bukað hana - á! Tá ið systkini bæði av Stakkanesi høvdu gjørt blóðskomm, tók hon hana sjálv við yvir á Skansa til at síggja hálshøggingina! Og aftaná - til tess at hon skuldi ongantíð gloyma tað - dró hon hana heim og gav henni eina sovorðna fleingju, at allur býurin hoyrði tað!«

Finnast ongur aður keldur - og eg kenni tær ikki - so hevur Jørgen-Frantz Jacobsen ivaleyst lænt okkurt her frá Hans Andreasi Djurhuus. Júst sami tilburður kemur nevniliga fyrri í »Beintu«, men her er tað avhøggingin av einum suðuroyingi, sum mammann vísir henni og biður hana leggja sær í geyma:

»Tá ið tey vóru heim aftur komin, hevði móðirin tikið og loyst niður um hana og flongt hana so illa, at hon hvørki fekk sitið ella staðið, men mátti liggja í søgnini í samfullar fyra dagar - alt tí, at hon ikki skuldi gloyma

tað, sum hon hevði sæð«.

Bara hetta hevði verið nógv mikið til at gjørt greitt, at Jørgen-Frantz hevur kagað í skaldsøguna hjá Hans Andreasi, men bórini, sum hava framt blóðskomm koma sanniliga eisini fyrri í »Beintu«, men tá er høvuðspersónurin vaksin: »Nakrar dagar seinni vóru tvey systkin hálshøgð yvir á Skansa. / Tey høvdu sitið leingi, okkurt um hálvtannað ár, klagað fyrri blóðskomm«.

Líkt er til, at Jørgen-Frantz Jacobsen hevur sett tveir tilburðir í »Beintu« saman til ein. Hann hevur strammað hendingina við at skifta tann ónevnda suðuroyingin um við tey ungu systkini, sum flestu føroyingar hava hoyrt um, og á tann hátt dregur hann tað óhugnaliga fram.

Prestarnir og verðin

Harra Peter Arrheboe brýggjar seg ikki um hinar prestarnar, tí teir eftir hansara metan eru alt ov verðsligir. Her er hansara lýsing av einum prestafundi í Havn:

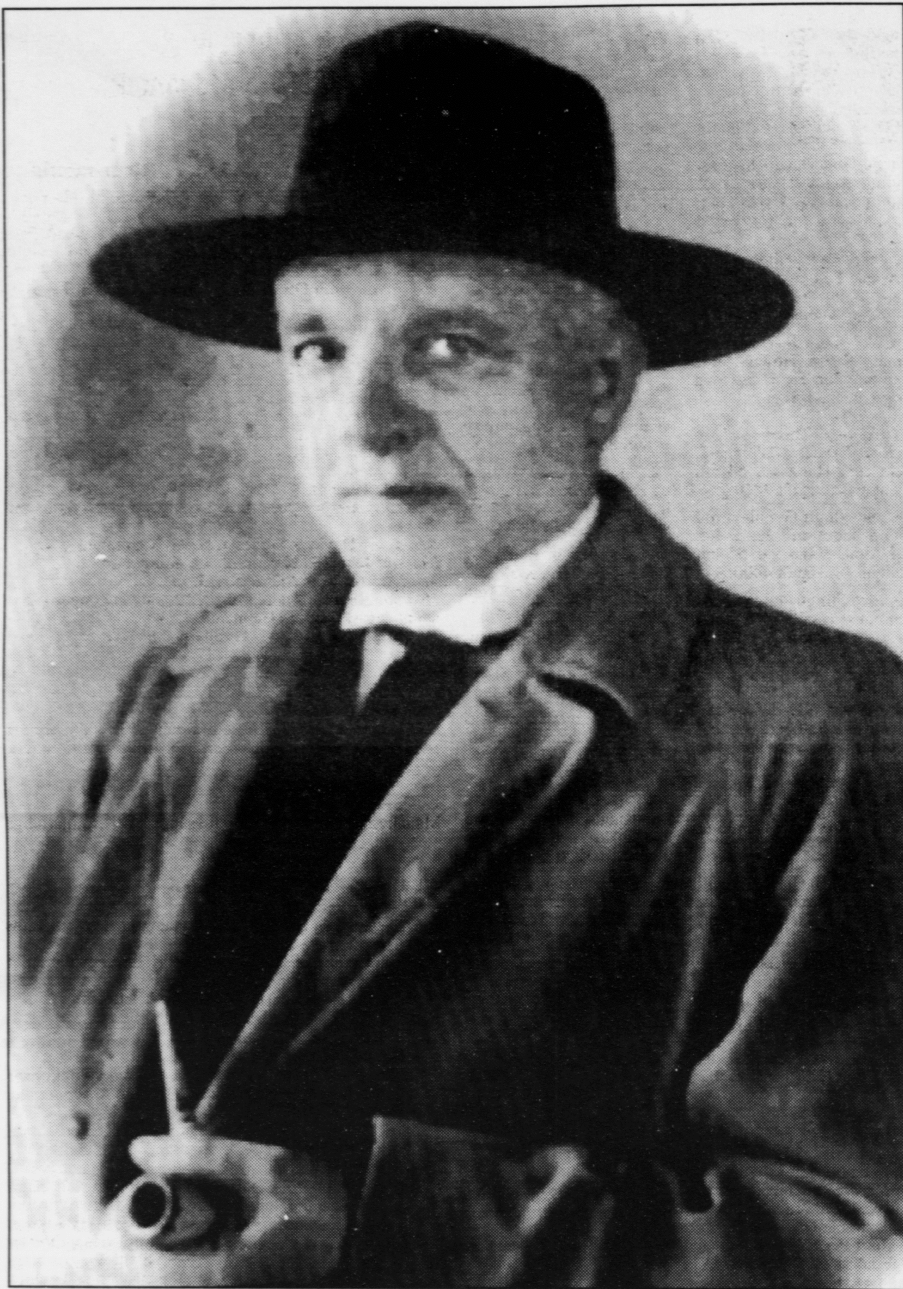
»Harra Peter flenti. Hann sá fyrri sær alt hitt føroyska prestafylgið - hvør prestur andleysari enn annar, við ærbarum yvirbrá, drívandi av sjálgvóðsku - koma fram við«.

Hann hevði verið á prestafundi í Havn á ólavsøku - hevði væntað sær stórt úrslit, men har var einki um kirkju og Gud - nei, tvørtur ímóti - talan var um ull, klæði, tubbak, mjøl og brennivín. Og í veitsluni, sum varð hildin, tá ið fundurin var lokin, varð drukkið og tvætlað, so hann at enda slapp sær burtur. Soleiðis vóru prestarnir, teir, ið leiða skuldu - og hvussu kundi so fólkið vera annað enn andleyst og dósið?«.

Lýsingin er fullkomiliga í samsvari við hana í kapitlinum »Prestastevna« í »Barbaru«, har tað bara er gjørt nógv meira burtúr. Hinvegin siga tær søguligu keldurnar, sum vit t.d. hava brúkt í kapitlinum »Skaldsøga og søgn«, at soleiðis vóru prestarnir og soleiðis tíggjaðu teir sær.

Annars tykist tað í fleiri førum, sum um Hans Andreasi Djurhuus í sínum lagi hevur kagað í »Herr Peder Arrheboe« hjá Emil Bruun. Eitt dømi er, tá ið Niels Aagaard fyrstu ferð sær Beintu, hugsar hann eins og Peder Arrheboe, at hon sær so fitt og vøkur út, at tað ber ikki til, at hon er ónd. Eitt annað dømi er, at harra Peter einastaðni sigur, at »Hann hevði ætlað sær at fara til Trankebar sum trúboðari«.

Líkaleiðis situr harra Peter í heilum við einum luttí og syngur afturvið. Tað er eingin ivi um, at lutturin úr »Herr Peder Arrheboe« hevur verið funnin fressur hjá Hans Andreasi, tí so sleppur hann lættari framat við smáum ørindum og sangum, men tað bótir ikki

Hans Andreas Djurhuus hevur skrivað skaldsøgu um Beintu, og kom hon ú í 1927. Hon var tann næsta skaldsøgan á føroyskum. »Beinta« er grundað á somu søgn sum »Barbara« og »Herr Peder Arrheboe«.

um skaldsøguna. Annars kemur ørindið úr søgnini ikki fyrri í »Beintu«; ivaleyst tí tað er á donskum.

Harra Peter í »Beintu« er óráðdur, viljafastur og so at siga uttan fáfongd. Hartil er hann musikalskur. Harra Pál afturfyrri vágur ikki, tá ið um ræður, tað er so sum so við viljastyrkini, og tað er fáfongdin, sum drívur hann. Harumframt er hann ómusikalskur - í hvussu er í mun til Barbaru og Andrias.

»Beinta« er ein romantisk søga við fitt av teimum ónollum, sum ofta hanga uppi í hesum skaldsøguslag. T.d. øll tey nevndu ørindini, sum at kalla eru uttan týðning fyrri søgugongdina, og hartil einari rúgvu av slank-

um í ymsar ættir, ið heldur ikki bera okkum fram á leið. Á ein hátt er »Barbara« eisini ein romantisk skaldsøga, men á einum heilt øðrum støði.

Tittulpersónarnir hjá Hans Andreasi Djurhuus og hjá Jørgen-Frantz Jacobsen eru stak ólíkir, men eitt hava tær í felag: tær eru gjørdar nógv mildari og hjartareinari enn hon í søgnini. Barbara er hon, sum líkast mest frá Beintu í søgnini, meðan høvuðspersónurin hjá Hans Andreasi tíðum fær herðindi av ómildni, men tað er tí, at mammann hevur spilt henni lívið.

»Barbara« og hinar Sum eg haldi móg hava á-

víst, so er nakað av líkleikum um ímillum »Barbaru« og tær báðar skaldsøgurnar, sum gingu undan. »Herr Peder Arrheboe« hjá Emil Bruun hevur møguliga givið Jørgen-Frantz Jacobsen hugskotið at lata harra Pál vera umboð hjá pietismuni. Men fyrri tað fyrsta flytir Jørgen-Frantz Jacobsen hagar, hon hoyrir heima, og fyrri tað næsta vísir hann greiðliga, at harra Pál als ikki er pietistur.

Snúgva vit okkum síðani til »Beintu« hjá Hans Andreasi Djurhuus, so er tað ikki óhugandi at ymiskt gongur aftur í »Barbaru«. Eitt eru vandaferðirnar, men tær vóru kortini so vanligar tá á døgum, eitt annað er Mal-

ebrok, men tað kann vera tilvild. Men hetta, sum gongur sum ein reyður tráður ígjøgnum »Beintu«, at mammann til fánýtis hevur tyktað hana, tað haldi eg meg síggja aftur í »Barbaru«. Mamma Barbaru er ikki lýst sum sama illkendi sum mamma Beintu, men báðar hava drigið døturnar at síggja avrættingar og síðani flongt tær.

Jørgen-Frantz Jacobsen hevur ivaleyst funnið sær onkran íblástur hjá undanmonnum sínum, men hesin er bæði broyttur og brúktur, so tað passar inn í hansara skaldsøgu.